

YSTÄVÄ

1 ”Uskollinen ystävä on korvaamaton” (Sir. 6:15 f.; Sir. 7:18), sillä ”hän rakastaa kaikkina aikoina” (Sananl. 17:17) ja tekee elämästä ihanaa (Ps. 133; Sananl. 15:17). Kuinka voisi unohtaa Daavidin ja Jonatanin suurenmoisen ystävyysyden, joka syntyi spontaanisti (1. Sam. 18:1–4), kesti koettelemuksissa (1. Sam. 19–20) kuolemaan asti (2. Sam. 1:25 f.) ja eli edelleen sydämen muistissa (2. Sam. 9:1; 2. Sam. 21:7)?

Mutta vaikka tällaisia ystävyssuhteita on, on myös näennäisiä. Miksi rikkaille on niin paljon ystäviä mutta köyhillä, sairailta ja vainotuilla niin vähän (Sananl. 14:20; vrt. Ps. 38:12; Ps. 55:13 f.; Ps. 88:19; Ps. 109:4 f.; Job 19:19)? Miksi ”se, joka jakaa leipäni, nostaa kantapäätänsä minua vastaan” (Ps. 41:10)? Nämä tuskalliset kokemukset opettavat valitsemaan ystävänsä selväjärkisesti, jopa olemaan toisinaan varuillaan (Sir. 6:5–13; Sir. 12:8–13:23; Sir. 37:1–5). Eikö ystävyys voi vilpittömänäkin (Job 2:12 f.) tuottaa pettymystä (Job 6:15–30) tai jopa johtaa pahaan (5. Moos. 13:7; Sir. 12:14; vrt. 2. Sam. 13:3–15)?

Siksi ystävyys paranee vanhetessaan: ”Uusi viini, uusi ystävä; kun se on vanhentunut, juot sitä iloiten” (Sir. 9:10). Se pitää arvossa avointa nuhdetta (Sananl. 27:5 f.); ennen kaikkea se saa ravintonsa Jumalan pelosta: ”Joka pelkää Herraa, saa todellisia ystäviä, sillä millainen ihminen on, sellainen on hänen ystävänsä” (Sir. 6:16 f.). Todellisen ystävyysyden esikuva ja lähde on näet (vrt. rakkaus) se ystävyys, jonka Jumala solmii ihmisen kanssa: Abrahamin (Jes. 41:8; 1. Moos. 18:17–35), Mooseksen (2. Moos. 33:11) ja profeettojen kanssa (Aam. 3:7).

2 Lähettäessään Poikansa keskuuteemme Jumala osoittautui ”ihmisten ystäväksi” (Tit. 3:4); Jeesus puolestaan kuvasi hänet sellaiseksi, joka antaa tunkeilevan ystävänsä häiritä itseään (Luuk. 11:5–8). Ennen kaikkea Jeesus antoi tälle ystävyydelle lihalliset kasvot: hän rakasti rikkaita nuorukaista (Mark. 10:21), hän rakasti hellästi Lasarususta ja tämän kautta kaikkia, joiden oli määrä uskon kautta nousta haudasta (Joh. 11:3; Joh. 11:35 f.). Hänellä oli ”kumppaneita”, jotka jakoivat hänen elämänsä (Mark. 3:14), mutta kaikista ei tullut hänen ”ystäviään” (kreik. *philos*). Niinpä Juudastakin käytetään vielä nimitystä ”kumppani” (kreik. *hetairoi*) (Matt. 26:50; vrt. Matt. 20:13; Matt. 22:12), kun taas muille opetuslapsille Jeesus sanoo: ”En enää kutsu teitä palvelijoiksi vaan ystäviksi” (Joh. 15:15). He ovat jakaneet hänen koettelemuksensa ja ovat valmiit kohtaamaan kärsimyksen yön (Luuk. 22:28 f.); siksi Jeesus myös jakaa heille Isänsä salaisuudet (Joh. 15:15), kuten ystävien kesken. Jeesuksen ystävänsä esikuva, ristille asti uskollinen, on ”opetuslapsi, jota Jeesus rakasti” (Joh. 13:23; vrt. Joh. 21:7, 20) ja jonka huostaan hän uskoo oman äitinsä (Joh. 19:26).

Ne, jotka Herra on valinnut ystävikseen, tuntevat väistämättä ystävyysyden sitovan heitä myös toisiinsa. Myrskyiltä he eivät tosin vältty: Paavali, jota yhdistävät veljiinsä monet lujat siteet (vrt. Room. 16:1–16) ja joka huolehtii jatkuvasti kaikesta heitä koskevasta (vrt. 1. Tess. 2:7–12; 2. Kor. 11:28 f.), joutuu vakaviin vaikeuksiin Barnabaksen kanssa (Ap. t. 15:36–39), jopa Pietarin itsensä kanssa (Gal. 2:11–14). Elämänsä illassa hän tuntee olevansa miltei yksin, vailla ystävyyttä (2. Tim. 4:9–14). Mutta näiden kriisien läpi säilyy varmuus siitä, että Herran tahto on hänen omiensa keskinäinen veljellinen rakkaus (Joh. 15:12 ff.). Alkuyhteisössä vallinneen ystävyysyden kuva säilyy kaikille kristityille ihanteena ja voiman lähteenä (Ap. t. 2:44 f.; Ap. t. 4:32).

3. Sulhasen ystävä. Israelin avioliittotapoihin kuului ”sulhasen ystävä”, jonka tehtävänä oli valmistella morsiusparin kohtaaminen ja toimia kihlaparin välittäjänä häiden hetkeen asti, jolloin hän esitteli nuoren naisen sulhaselle. Tähän tapaan viitataan teksteissä, joissa Herraa kuvataan Israelin sulhaseksi. Hänen ystävänsä toimiminen on profeetan tehtävä: tämä laulaa tuskissaan morsiamen uskottomuudesta (Jes. 5:1–7). Se on myös Johannes Kastajan tehtävä: hän valmistaa ihmisiä kohtaamaan Herran ja vetäytyy sitten syrjään heidän yhteisen ilonsa täyttämänä (Joh. 3:28–3 f.). Lopulta se on Paavalin tehtävä, kun hän ”kihltaa” Korintin yhteisön Kristukselle (2. Kor. 11:2). Mutta myöhemmin apostoli palaa tähän kuvaan ja tietää, että tosiasiaa aloite on kokonaan sulhasen: hän ”asettaa eteensä” morsiamen, joka voi miellyttää häntä vain, jos hän ensin täyttää tämän kaikilla lahjoillaan (Ef. 5:27). Näin sulhasen itse hoitaa tehtävän, joka ennen kuului ”ystävälle”.

CW

Katso myös: → Rakkaus — ennemi — frere — jean-baptiste 2 — Lähimmäinen repas I, III — servir III 2 — serviteur-de-dieu 3